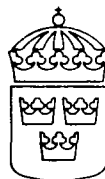

Bostadsutskottets betänkande

1988/89:BoU8

Anslag till länsstyrelserna m.m. (prop. 1988/89:100
bilaga 15)

1988/89
BoU8

Sammanfattning

Bostadsutskottet tillstyrker regeringens förslag om anslag till länsstyrelserna för budgetåret 1989/90. Samtliga motioner som behandlas i betänkandet avstyrks. Det gäller bl.a. förslag i partimotioner (fp) och (c) och i en motion (mp) om ytterligare medel för "den gröna naturvården". Det gäller också en motion (vpk) om medel till länsstyrelsen i Stockholms län för bevarande av odlingslandskapet samt motioner (fp) och (c) om länsstyrelsernas kulturmiljöenheter och motioner (s) och (c) om länsstyrelsernas befattning med alkoholärenden.

Reservationer till stöd för motionerna har avgivits.

TRETTONDE HUVUDTITELN

Propositionen

Regeringen föreslår i proposition 1988/89:100 bilaga 15 (civildepartementet) att riksdagen till Länsstyrelserna m.m. för budgetåret 1989/90 anvisar ett förslagsanslag på 1 248 156 000 kr.

Motionerna

I detta betänkande behandlas de under allmänna motionstiden 1989 väckta motionerna.

1988/89:Bo206 av Ylva Annerstedt m.fl. (fp) vari yrkas

1. att riksdagen beslutar att länsstyrelsens naturvårdsenhet (i Stockholms län) tillförs ökade resurser.

Motiveringen återfinns i motion 1988/89:A408.

1988/89:Bo301 av Bengt Westerberg m.fl. (fp) vari yrkas

1. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om ändring av länsstyrelsernas instruktion och arbetsordningar.

Motiveringen återfinns i motion 1988/89:Jo711.

1988/89:Bo302 av Birger Andersson (c) vari yrkas att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om behovet av ytterligare tjänster – därav en i Västmanlands län fr.o.m. budgetåret 1989/90 – som biträdande länsantikvarie vid länsstyrelserna.

1988/89:Bo304 av Bengt Westerberg m.fl. (fp) vari yrkas

2. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om behovet av förstärkta resurser för handläggningen av de s.k. gröna naturvårdsfrågorna.

Motiveringen återfinns i motion 1988/89:Jo736.

1988/89:Bo305 av Håkan Hansson m.fl. (c) vari yrkas att riksdagen till länsstyrelsen för budgetåret 1989/90 anvisar ett i förhållande till regeringens förslag med 10 milj. kr. förhöjt förslagsanslag om totalt 1 258 156 000 kr. för miljöfrämjande åtgärder i Malmöhus län i enlighet med vad som anförts i motionen.

Motiveringen återfinns i motion 1988/89:Jo750.

1988/89:Bo306 av Annika Åhnberg och Jan Strömdahl (båda vpk) vari yrkas

1. att riksdagen för bevarande av odlingslandskapet i Stockholms län till länsstyrelsen i Stockholms län, kulturmiljöenheten, anslår 300 000 kr. för budgetåret 1989/90,

2. att riksdagen hos regeringen begär att länsstyrelsen i Stockholms län får i uppdrag att utarbeta förslag till åtgärder från samhällets sida för att bevara småskaligt jordbruk i Stockholms närhet.

1988/89:Bo307 av Olof Johansson m.fl. (c) vari yrkas

1. att riksdagen beslutar anslå 4,2 milj. kr. ytterligare till länsstyrelsernas tillsyn enligt miljöskyddslagen.

2. att riksdagen anslår ytterligare 10 milj. kr. till länsstyrelsens naturvårdsåtgärder, i enlighet med motionen.

Motiveringen återfinns i motion 1988/89:Jo797.

1988/89:Bo308 av Olof Johansson m.fl. (c) vari yrkas att riksdagen uppmanar regeringen att i regleringsbrev till länsstyrelserna klargöra att tillgängliga resurser disponeras så att de alkoholpolitiska uppgifterna kan fullgöras.

Motiveringen återfinns i motion 1988/89:So253.

1988/89:Bo309 av Bengt Westerberg m.fl. (fp) vari yrkas att riksdagen för budgetåret 1989/90 anslår 20 milj. kr. mer än regeringen föreslagit till länsstyrelsernas miljövårdsenheter för att förstärka insatserna för den gröna naturvården.

Motiveringen återfinns i motion 1988/89:Jo801.

1988/89:Bo310 av Olle Östrand (s) vari yrkas att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om behovet av resursförstärkning till länsstyrelserna.

Motiveringen återfinns i motion 1988/89:Jo805.

1988/89:Bo311 av Karl Hagström m.fl. (s) vari yrkas att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om behov av tillräckliga medel för ombyggnationer vid Gävleborgs läns länsstyrelse.

1988/89:Bo312 av Siw Persson m.fl. (fp) vari yrkas att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om att större resurser ställs till förfogande för genomförande av naturvårdsplaner i Skåne.

Motiveringen återfinns i motion 1988/89:Jo861.

1988/89:Bo313 av Göran Magnusson m.fl. (s) vari yrkas att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna behovet av mer personal på länsstyrelserna för tillsyn och rådgivning i anslutning till serveringstillstånden.

Motiveringen återfinns i motion 1988/89:So307.

1988/89:Bo314 av Anne Wibble och Jan-Erik Wikström (båda fp) vari yrkas att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om antalet nya tjänster vid länsstyrelsens naturvårdsenhet i Stockholms län.

1988/89:Bo315 av Agne Hansson m.fl. (c) vari yrkas att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om redovisningen i budgetpropositionen av personalförstärkningar på länsstyrelserna.

1988/89:Bo316 av Marianne Andersson och Ingvar Karlsson i Bengtsfors (båda c) vari yrkas att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om fördelningen av resurserna till länsstyrelsens miljö-vårdsenhet i Älvsborgs län.

1988/89:Bo317 av Inger Schörling m.fl. (mp) vari yrkas att riksdagen med anledning av vad i motionen föreslagits beträffande D 1 Förvaltningskostnader (bil. 15 i budgetpropositionen) beslutar att anslaget för lönekostnader utökas till 804 615 000 kr., vilket innebär en ökning med 50 000 000 kr.

Motiveringen återfinns i motion 1988/89:Jo966.

1988/89:Bo513 av Jan-Erik Wikström m.fl. (fp) vari yrkas

1. att riksdagen beslutar att inrätta tjänster för biträdande länsantikvarie i Kalmar, Norrbottens och Älvsborgs län.

2. att riksdagen hos regeringen begär att planer upprättas för förstärkning av länsstyrelsernas kulturmiljöenheter över hela landet.

1988/89:Bo550 av Gunnar Björk och Karin Starrin (båda c) vari yrkas

1. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om att resurser tillskapas på länsstyrelsens naturvårdsenhet.

Motiveringen återfinns i motion 1988/89:Jo958.

Yttranden

Bostadsutskottet har berett socialutskottet, kulturutskottet och jordbruksutskottet tillfälle att yttra sig över vissa av de motioner som behandlas i detta betänkande. Yttrandena har som bilagor fogats till detta betänkande.

Utskottet

Inledning

I budgetpropositionen (bil. 15 s. 72–119) läggs fram förslag om anslag till länsstyrelserna m.m. för budgetåret 1989/90. Riksdagen föreslås anvisa 1 248 156 000 kr. till länsstyrelserna.

I vad avser resursförstärkningar innebär förslaget i budgetpropositionen att ytterligare närmare 60 milj. kr. tillförs länsstyrelseanslaget. En betydande del av dessa förstärkningar – närmare 38 milj. kr. – föreslås tillföras länsstyrelserna för i första hand prövning och tillsyn enligt miljöskyddslagen. Vidare föreslås medel för tre biträdande länsantikvarier.

I det följande behandlar utskottet vad i motioner anförts om resursförstärkningar till länsstyrelserna, en motion om redovisningen i budgetpropositionen av resursförstärkningarna samt en motion om lokalförsörjningen vid länsstyrelsen i Gävleborgs län.

Redovisning av förslagen i budgetpropositionen

I motion Bo315 (c) begärs ett riksdagens tillkännagivande till regeringen om *redovisningen i budgetpropositionen av personalförstärkningarna på länsstyrelserna*. Motionärerna anför att civilministern, i samband med att förslag om förstärkningar förs fram, anger att han "avser att återkomma till regeringen" och då bl.a. redovisa fördelningen av resurserna på de olika länsstyrelserna. Detta tillvägagångssätt, som motionärerna finner mindre lämpligt, innebär enligt dem att riksdagens rimliga anspråk på att få ett gott underlag för bedömningen av hur resursförstärkningarna avses tillföras de olika länsstyrelserna får stå tillbaka för andra överväganden.

Det är naturligtvis önskvärt att regeringens förslag är så informativa att riksdagen kan bedöma t.ex. hur resursförstärkningar avses fördelas på olika länsstyrelser. Utskottet har erfarit att regeringen, vid ett riksdagens bifall till vad i budgetpropositionen föreslagits om medelstillskott till den regionala miljövårdsorganisationen, i huvudsak avser tilldela länsstyrelserna medel med utgångspunkt dels i antalet miljöfarliga anläggningar i länet över vilka länsstyrelsen kommer att utöva tillsyn, dels med hänsyn tagen till de resurser som faktiskt finns på länsstyrelserna för miljöskyddsarbete. Avskten är att varje länsstyrelse därmed skall ges möjlighet att hålla en likvärdig nivå på sin tillsyn.

Som framgått av föregående avsnitt avses närmare 38 milj. kr. tilldelas länsstyrelserna bl.a. för kontroll och tillsyn enligt miljöskyddslagen. Som exempel kan nämnas att det förslag till fördelning på de olika länsstyrelserna som gjorts i civildepartementet innebär att länsstyrelsen i Stockholms län avses få en förstärkning med 2,8 milj. kr., länsstyrelsen i Malmöhus län föreslås tilldelas 3,8 milj. kr., länsstyrelsen i Älvsborgs län föreslås tilldelas 2,7 milj. kr. och länsstyrelsen i Gävleborgs län avses få en förstärkning med 1,5 milj. kr.

Utskottet, som sålunda anser det viktigt att riksdagen genom budgetpropositionen och andra propositioner lämnas en god information om innebörden av olika förslag, anser – såvitt rör den i motion Bo315 (c) aktualiserade frågan – att det tillkommande och ovan delvis presenterade materialet om den tänkta fördelningen av resurstillskottet på de olika länsstyrelserna svarar mot vad som rimligen kan erfordras. Utskottet, som förutsätter att regeringens strävan är att delge riksdagen sin uppfattning redan i samband med de propositioner där anslag till länsstyrelserna förs fram, i vart fall när förslagen är av den omfattningen som det nu diskuterade, anser att det i motionen förordade tillkännagivandet nu kan undvaras. Motionen avstyrks med hänvisning till det anförda.

I folkpartiets partimotion Bo301 yrkande 1 förordas en *ändring av länsstyrelseinstruktionen m.m.* så att miljövårdsorganisationen på ett mera kraftfullt sätt kan företräda miljövårdens intresse.

Motsvarande motionsyrkande har utskottet behandlat tidigare och avstyrkt senast år 1988 (BoU 1987/88:18 s. 7). Motionsyrkandet behandlas även i jordbruksutskottets yttrande 1988/89:JoU5y. Jordbruksutskottet anför enhälligt att det inte bland de bestämmelser som reglerar länsstyrelsernas verksamhet torde finnas hinder för naturvårdsenheterna att på ett kraftfullt sätt företräda naturvårdens intresse. Tvärtom anser utskottet att det i länsstyrelseinstruktionen (1986:1122) finns flera bestämmelser som särskilt understryker länsstyrelsernas ansvar för bl.a. naturvården och miljöskyddet. Jordbruksutskottet föreslår att motionen avstyrks.

Bostadsutskottet instämmer i vad jordbruksutskottet anført och föreslår att riksdagen avslår folkpartiets partimotion Bo301 yrkande 1.

Som framgått ovan läggs i budgetpropositionen fram förslag om *förstärkning av länsstyrelsernas resurser för bl.a. prövning och tillsyn enligt miljöskyddslagen* och arbetet med allmänna naturvårdsfrågor. Förslagen innebär en uppföljning av de insatser rörande den statliga miljövårdsorganisationen som aviserades i propositionen om miljöpolitiken inför 1990-talet (prop. 1987/88:85, JoU 1987/88:23). Sammanfattningsvis innebär förslagen att ytterligare närmare 38 milj. kr. tillförs länsstyrelseanslaget såvitt avser miljö- och naturskyddsfrågorna.

I folkpartiets partimotioner Bo304 yrkande 2 och Bo309 anføres att länsstyrelserna bör tilldelas ytterligare resurser främst för att handlägga de s.k. gröna naturvårdsfrågorna. I den sistnämnda motionen framförs ett yrkande om en anslagshöjning med ytterligare 20 milj. kr. utöver regeringens förslag för att förstärka länsstyrelsernas miljövårdsenheter och insatserna för den gröna naturvården.

Enligt centerpartiets partimotion Bo307 bör riksdagen anslå ytterligare 4,2 milj. kr. för länsstyrelsernas tillsyn enligt miljöskyddslagen och ytterligare 10 milj. kr. för arbetet med naturvårdsfrågorna.

I miljöpartiets motion Bo317 yrkas att ytterligare 50 milj. kr. anvisas till länsstyrelserna, varav medel bör "öronmärkas" för att inrätta två nya tjänster vid varje länsstyrelse, avsedda för den s.k. gröna naturvården.

Jordbruksutskottet anför i sitt yttrande följande om de nu redovisade motionerna.

Utskottet erinrar om att regeringens budgetförslag för budgetåret 1989/90 innebär kraftiga resursförstärkningar för de statliga myndigheter som ingår i miljövårdsorganisationen; utöver länsstyrelserna kommer statens naturvårdsverk, koncessionsnämnden för miljöskydd och kemikalieinspektionen att tilldelas ytterligare medel för sin verksamhet. Även vid miljö- och energidepartementet förstärks resurserna. För närmare uppgifter om dessa förstärkningar hänvisar utskottet till bilaga 16 till budgetpropositionen (miljö- och energidepartementet). Som miljö- och energiministern anför i inledningskapitlet till bilaga 16 är en effektiv miljövårdsorganisation och lagstiftning en avgörande faktor för fortsatt framgångsrika insatser på miljövårdsområdet. De förändringar i miljövårdsorganisationen som avise-

rades i den miljöpolitiska propositionen genomförs nu. Vidare har samtliga länsstyrelser fått i uppdrag att senast den 1 maj 1989 till statens naturvårdsverk redovisa regionala miljövårdsanalyser. Naturvårdsverket skall ställa samman och utvärdera dessa och senast den 15 september 1989 redovisa resultatet till regeringen. En särskild utredare har tillkallats för att se över naturvårdslagen. En översyn av miljölagstiftningen förbereds inom regeringskansliet. Dessa insatser överensstämmer med riksdagens beslut om miljöpolitiken under våren 1988.

Med hänvisning till det anförda tillstyrker utskottet för sin del de av regeringen föreslagna resursförstärkningarna till länsstyrelserna och avstyrker folkpartiets partimotioner Bo304 yrkande 2 och Bo309, centerpartiets partimotion Bo307 och motion Bo317.

Bostadsutskottet har inte funnit anledning till annan bedömning än jordbruksutskottet. Motionerna avstyrks sålunda såvitt däri inte behandlas anslag till länsstyrelserna för budgetåret 1989/90.

I sex motioner behandlas frågor om ytterligare medel till miljövårdsenheterna. I motion Bo206 (fp) yrkande 1 föreslås att naturvårdsenheten vid länsstyrelsen i Stockholms län bör tillföras ökade resurser. I motion Bo314 (fp) föreslås att 15 av de tjänster som avses tillföras miljövårdsenheterna bör tilldelas länsstyrelsen i Stockholms län.

Länsstyrelserna i Skåne behandlas i motionerna Bo305 (c) och i motion Bo312 (fp). I den förstnämnda motionen föreslås att länsstyrelsen i Malmöhus län skall tilldelas ökade medel för kontroll, tillsyn och rådgivning i miljövårdsfrågor. I den sistnämnda motionen föreslås ökade resurser för länsstyrelserna i Skåne bl.a. för genomförande av naturvårdsplaner.

Att länsstyrelsen i Älvsborgs län skall tillföras resurser till miljövårdsenheten i enlighet med ett av länsstyrelsernas organisationsnämnd utarbetat förslag förordas i motion Bo316 (c). Ytterligare resurser till länsstyrelsen i Gävleborgs län förordas i motion Bo550 (c) yrkande 1. Ett personaltillskott behövs bl.a. för att intensifiera insatserna i avsikt att minska försurningen i sjöar och övriga vattendrag.

Jordbruksutskottets yttrande omfattar också de nu refererade motionerna. Utskottet anser sig inte ha sakligt underlag för att framhålla något av de län som aktualiserats i motionerna vid medelsfördelning.

I ett inom civildepartementet utarbetat förslag har redovisats hur en fördelning av de ökade resurserna till miljövårdsenheterna bl.a. på de i motionerna behandlade länsstyrelserna föreslås göras. Utskottet har inte anledning anta annat än att detta förslag kan läggas till grund för hur resurserna bör läggas ut på länsstyrelserna. Mot bakgrund av det nu anförda och med hänvisning till vad jordbruksutskottet förordat avstyrker bostadsutskottet motionerna Bo206 (fp) yrkande 1, Bo305 (c), Bo312 (fp), Bo314 (fp), Bo316 (c) och Bo550 (c) yrkande 1.

I motion Bo310 (s) tas upp frågan om *länsstyrelsernas resurser för handläggning av jaktfrågor*. Enligt motionen ökar arbetsbördan med den regionala administrationen av jakten och viltvården. En förstärkning av länsstyrelsernas personal skulle innebära fördelar i fråga om älgstammens utveckling och ge förutsättningar för en minskning av viltskadorna på skogen. Kostnaderna för en sådan förstärkning skulle mer än väl uppvägas av de ekonomiska fördelarna för jägarna, skogsägarna och samhället.

Jordbruksutskottet, vars yttrande omfattar även denna motion, anför följande:

Utskottet behandlade under riksmötet 1986/87 en proposition med förslag om ny jaktlag m.m. I det sammanhanget uttalades bl.a. att det inte fanns skäl att vidta någon mera genomgripande förändring av administrationen på jakt- och viltvårdsområdet. När det gällde administrationen av älgjakten ansåg utskottet emellertid att det fanns skäl att ytterligare överväga frågan om en avgiftsfinansiering av denna. I betänkandet lämnades ett bemyndigande till regeringen att vid behov meddela föreskrifter om sådana avgifter (JoU 1986/87:15).

Vad beträffar problemen med viltskador vill utskottet fästa uppmärksamheten på att en särskild utredning för närvarande ser över hithörande frågor (Jo 1988:02). Vidare bör nämnas att regeringen uppdragit åt naturvårdsverket att i samarbete med statskontoret se över administrationen av älgjakten. Dessa utredningar kommer givetvis att få stor betydelse även för de frågor som tagits upp i motionen. Med hänvisning till det anförda föreslår utskottet att motionen lämnas utan någon vidare åtgärd.

Bostadsutskottet har inte underlag för annat ställningstagande. Motion Bo310 (s) avstyrks således.

Enligt motion Bo306 yrkande 2 (vpk) behövs åtgärder för att bevara ett levande jordbruk i Stockholms närhet. En snabb kartläggning bör göras av de odlade och betade markerna nära Stockholm. Det odlade landskapet i Stockholms län hotas bl.a. av att efterfrågan på mark för andra ändamål än jordbruk är stor. Som exempel nämns att "landskapet hotas av en makalös golfbaneutbyggnad". Motionen utmynnar i denna del i ett yrkande att länsstyrelsen i Stockholms län får i uppdrag att utarbeta förslag till *åtgärder från samhällets sida för att bevara småskaligt jordbruk i Stockholms närhet*.

Beträffande denna motion anför jordbruksutskottet:

När det gäller möjligheterna att bevara ett livskraftigt jordbruk och en levande landsbygd i Stockholmsregionen vill utskottet framhålla att det kan föreligga vissa svårigheter, churu kanske i andra hänseenden än de som särskilt berörs i motionen. Utskottet vill erinra om att det finns ett flertal lagbestämmelser som är avsedda att hindra att den brukningsvärda jordbruksmarken tas ur produktion. I lagen (1979:425) om skötsel av jordbruksmark stadgas att sådan mark inte får tas ur jordbruksproduktion utan tillstånd. Enligt plan- och bygglagen (1987:10 – PBL) är det i första hand en kommunal angelägenhet att planlägga användningen av mark och vatten. Genom t.ex. detaljplaner kan kommunen med rättslig verkan reglera markanvändning och bebyggelse inom kommunen. Enligt 8 kap. 2 § PBL krävs bygglov bl.a. för anordnande av golfbanor. I lagen (1987:12) om hushållning med naturresurser anges att jord- och skogsbruk är näringar av nationell betydelse. Brukningsvärd jordbruksmark får tas i anspråk för bebyggelse eller anläggningar endast om det behövs för att tillgodose väsentliga samhällsintressen och detta behov inte kan tillgodoses på ett från allmän synpunkt tillfredsställande sätt genom att annan mark tas i anspråk.

Enligt vad utskottet erfarit vid kontakter med lantbruksnämnden i länet föreligger ett stort efterfrågetryck på jordbruksfastigheter i närheten av tätorterna. Denna efterfrågan har givetvis effekter på prisbildningen men innebär samtidigt att befintliga jordbruksfastigheter bibehålls för både bostads- och jordbruksändamål.

Det anförda innebär att motion Bo306 yrkande 2 inte påkallar någon åtgärd från riksdagens sida.

Såvitt rör frågan om utarbetande av ett förslag till åtgärder för att bevara ett levande lantbruk i Stockholms närhet har bostadsutskottet, från de utgångspunkter utskottet har att beakta, inte funnit anledning till annat ställningstagande än det jordbruksutskottet kommit fram till varför motion Bo306 (vpk) yrkande 2 avstyrks.

Kulturmiljöenheter

I budgetpropositionen föreslås att medel beräknas för en förstärkning av länsstyrelsernas kulturmiljöresurser, nämligen för inrättande av ytterligare tre biträdande länsantikvarietjänster. Enligt propositionen bör medlen tillföras länsstyrelserna i Södermanlands, Gotlands och Västerbottens län.

Riksantikvarieämbetet har framhållit angelägenheten av att tjänster för biträdande länsantikvarier inrättas i samtliga län, där sådana saknas. Myndigheten har också gjort en prioritering, som innebär att – utöver de ovan angivna länen – Kalmar, Älvsborgs och Norrbottens län bedöms vara i störst behov av tjänster för biträdande länsantikvarier.

I motion Bo513 (fp) yrkas att tjänster för biträdande länsantikvarier skall inrättas även i de nämnda tre länen. Vidare yrkas i motionen att riksdagen skall begära att en plan upprättas för förstärkning av länsstyrelsernas kulturmiljöenheter över hela landet. Ett närliggande yrkande framställs i motion Bo302 (c). Yrkandet innebär att det nästa budgetår skall inrättas en tjänst som biträdande länsantikvarie i Västmanlands län och att riksdagen bör understryka vikten av en snabb fortsatt utbyggnad av tjänster vid länsstyrelserna inom kulturminnesområdet.

Kulturutskottet, som beretts tillfälle att yttra sig över förslaget i budgetpropositionen och i motioner såvitt rör kulturmiljöfrågor, anför följande:

Utskottet tillstyrker regeringens förslag att medel beräknas för tjänster för biträdande länsantikvarier i Södermanlands, Gotlands och Västerbottens län. Det är också – i överensstämmelse med vad som anförts av riksantikvarieämbetet och i motionerna – av vikt att en fortsatt utbyggnad av antalet sådana tjänster i övrigt kommer till stånd. Utskottet kan dock inte förorda en utbyggnad redan för nästa budgetår som går utöver den av regeringen föreslagna. Vid denna bedömning beaktar utskottet att, som framgår av propositionen (s. 78), föredragande statsrådet föreslår att medel avsätts för insatser på områden där arbetsbelastningen ökat särskilt starkt eller som av andra skäl varit eftersatta, något som gäller bl.a. kulturmiljöområdet.

Utskottet anser sig kunna utgå från att den fortsatta utbyggnaden av länsstyrelsernas kulturmiljöenheter kommer att ske med utgångspunkt i de prioriteringar som görs i första hand av riksantikvarieämbetet. Utbyggnaden är beroende av vilka resurser som kan avsättas för sektorn och utskottet kan inte finna att det är motiverat att begära särskilda planer för utbyggnaden.

I enlighet med det anförda avstyrker utskottet motionsyrkandena och tillstyrker propositionen i aktuell del.

Inte heller bostadsutskottet finner anledning tillstyrka motionerna Bo302 (c) och Bo513 (fp) om *ytterligare resurser till kulturmiljöenheter*. Utöver vad kulturutskottet anført vill bostadsutskottet påpeka att motionärerna inte föreslagit att medel för nästa budgetår skall beräknas för de ändamål de för fram. Bostadsutskottet är inte berett föreslå ökade medel. Regeringsförslaget tillstyrks.

I motion Bo306 (vpk) yrkande 1 föreslås att riksdagen till länsstyrelsen i Stockholms län skall anvisa 300 000 kr. för nästa budgetår för bevarande av odlingslandskapet i länet.

Kulturutskottet erinrar om att utskottet vid behandlingen av proposition 1987/88:104 om kulturmiljövård utförligt behandlade frågan om bevarande av odlingslandskapet eller – med en annan beteckning – kulturlandskapet (KrU 1987/88:21 s. 26–28 och s. 34). Bl.a. framhölls att ansvaret för kulturlandskapets vård i första hand måste ligga på jord- och skogsbruksnäringarna. Efter förslag i propositionen beräknades särskilda medel, 4 milj. kr., till riksantikvarieämbetet. Detta innebar, enligt kulturutskottet, att det för första gången anvisades särskilda medel för vård och säkerställande av kulturlandskapets värden utöver naturvårdsanslagen. För nästa budgetår beräknas en uppräknig med 4 % av den anslagspost, inom vilken ifrågasatt medel beräknats (prop. 1988/89:100, bil. 10 s. 387). Kulturutskottet kommer att behandla medelsberäkningen till nämnda anslagspost och till övriga kulturmiljöändamål senare under våren. Utskottet anför dock att det redan nu kan framhållas att skäl saknas för riksdagen att dela upp medlen för insatser för vård av odlingslandskapet mellan de olika länen. Bedömningen av var de resurser som kan ställas till förfogande gör störst nytta bör i första hand ankomma på riksantikvarieämbetet i samråd med naturvårdssektorn.

Med hänvisning till det anförda avstyrker kulturutskottet motion Bo306 yrkande 1 om *medel för att bevara odlingslandskapet i Stockholms län*.

Bostadsutskottet har inte funnit anledning till annat ställningstagande.

Länsstyrelsernas sociala funktioner

I motion Bo308 (c) yrkas att länsstyrelsernas resurser disponeras så att de alkoholpolitiska uppgifterna kan fullgöras. I motion Bo313 (s) begärs ett tillkännagivande av personalbehovet på länsstyrelserna för tillsyn och rådgivning i anslutning till serveringstillstånden.

Motionärerna framhåller att resurserna för tillståndsprövning och tillsyn av alkoholserving på restauranger är otillräckliga. Detta leder, enligt motionärerna, till att intentionerna bakom 1977 års alkoholpolitiska riksdagsbeslut inte kan tillgodoses såvitt gäller övervakningen av tillämpningen av alkohollagstiftningen.

Socialutskottet har yttrat sig över motionerna. Efter att ha redovisat länsstyrelsernas befattning med alkoholärendena erinrar utskottet om 1977 års alkoholpolitiska beslut. I detta beslut förordades att antalet tjänster för handläggare av alkoholärendena ökades från 27,5 till 45. För närvarande finns, enligt socialutskottet, 35 alkoholhandläggare vid länsstyrelserna. Vid de flesta länsstyrelserna är alkoholärendena organisatoriskt inordnade i den sociala funktionen.

Socialutskottet anför fortsättningsvis bl.a. följande:

Regeringen gav år 1986 f.d. landshövdingen Osborne Bartley i uppdrag att se över länsstyrelsens sociala funktion; dess arbetssätt, arbetsformer och organisatoriska tillhörighet. Utredningen har nyligen redovisat uppdraget i

promemorian Länsstyrelsernas sociala funktioner (Ds 1989:9). I promemorian understryks behovet av en resursförstärkning till de sociala enheterna. När det gäller alkoholärendena ifrågasätts bl.a. om inte all tillståndsgivning borde kunna ske hos kommunen. Promemorian skall nu, tillsammans med betänkandet (SOU 1989:5) Samordnad länsförvaltning, remissbehandlas.

I rapporten från socialdepartementets översyn av socialstyrelsens uppgifter och inriktning; Socialstyrelsen i förändring (Ds 1988:74) tas frågan om resurserna till de sociala funktionerna upp (s. 116 f.). Det anges därvid att ett ställningstagande i resursfrågan bör anstå i avvaktan på nyssnämnda översyn av de sociala funktionerna.

Socialutskottet framhåller sammanfattningsvis att översynen av länsstyrelsernas sociala enheter/funktioner som handhar den regionala övervakningen av alkohollagstiftningens efterlevnad nyligen har avslutats. Rapporten från översynen skall remissbehandlas. De sociala enheternas/funktionernas arbetsuppgifter kan även komma att beröras av ställningstagandena beträffande socialstyrelsens framtida organisation. En proposition i sistnämnda fråga kommer enligt uppgift att överlämnas inom kort.

Enligt socialutskottets mening bör den vidare beredningen inom regering-skansliet av de organisatoriska frågorna rörande länsstyrelsernas sociala enheter/funktioner avvaktas innan något initiativ från riksdagens sida övervägs. Utskottet avstyrker därför de aktuella motionerna.

Bostadsutskottet hade år 1988 att behandla en motion snarlik med de nu aktuella. Utskottet anförde då (BoU 1987/88:18 s. 9) att verksamheten vid länsstyrelserna naturligtvis måste dimensioneras och bedrivas på ett sådant sätt att lagar och förordningar kan följas. Respektive länsstyrelse bör besluta vilka tjänster inom styrelsen som bör hållas vakanta. Bostadsutskottet avstyrkte den då aktuella motionen, som avslogs av riksdagen.

Med hänvisning till sitt tidigare ställningstagande och med instämmande i vad socialutskottet anfört avstyrker bostadsutskottet motionerna Bo308 (c) och Bo313 (s) om *länsstyrelsernas befattning med alkoholärenden*.

Övriga frågor

I motion Bo311 (s) föreslås ett riksdagens tillkännagivande till regeringen om behov av tillräckliga medel för *ombyggnation av lokalerna vid länsstyrelsen i Gävleborgs län* i avsikt bl.a. att öka säkerheten vid länsstyrelsen.

Länsstyrelsernas organisationsnämnd har i augusti 1988 tillställt regeringen en rapport om vissa frågor avseende säkerhetsskyddet vid länsstyrelserna.

Beträffande lokalerna vid länsstyrelsen i Gävleborgs län har rikspolisstyrelsen genomfört en säkerhetsanalys. Byggnadsstyrelsen har sett över brandskyddet. För närvarande övervägs om säkerhets- och brandskyddsfrågorna skall lösas separat eller om de skall åtgärdas i samband med att man eventuellt genomför en mera omfattande ombyggnad vid länsstyrelsen.

Utskottet finner det naturligtvis viktigt att goda förhållanden skapas från säkerhetssynpunkt. Det kan emellertid förutsättas att byggnadsstyrelsen och länsstyrelsen kan komma överens om att skapa tillfredsställande förhållanden härvidlag. Som framgått av det ovan anförda pågår också ett arbete i avsikt att lösa den av motionären aktualiserade frågan. Utskottet är dock inte

berett att nu föreslå riksdagen att särskilda medel anvisas för ändamålet.
Motion Bo311 (s) avstyrks med hänvisning till det anförda.

1988/89:BoU8

Anslag

Bostadsutskottet tillstyrker regeringens förslag till *anslag* för länsstyrelserna för budgetåret 1989/90 och förordar sålunda att anslaget förs upp med 1 248 156 000 kr. Folkpartiets partimotioner Bo304 yrkande 2 och Bo309, centerpartiets partimotion Bo307 yrkande 2 samt motionerna Bo306 (vpk) yrkande 1 och Bo317 (mp) samtliga motioner såvitt nu är i fråga avstyrks.

Hemställan

Utskottet hemställer

1. beträffande *redovisningen i budgetpropositionen av personalförstärkningarna på länsstyrelserna*

att riksdagen avslår motion 1988/89:Bo315,

2. beträffande *ändringen av länsstyrelseinstruktionen m.m.*

att riksdagen avslår motion 1988/89:Bo301 yrkande 1,

3. beträffande *förstärkning av länsstyrelsernas resurser för bl.a. prövning och tillsyn enligt miljöskyddslagen*

att riksdagen avslår motionerna 1988/89:Bo304 yrkande 2, 1988/89:Bo307, 1988/89:Bo309 och 1988/89:Bo317 samtliga motioner såvitt nu är i fråga,

4. beträffande *fördelningen av de ökade resurserna till miljövårdsenheterna*

att riksdagen avslår motionerna 1988/89:Bo206 yrkande 1, 1988/89:Bo305, 1988/89:Bo312, 1988/89:Bo314, 1988/89:Bo316 och 1988/89:Bo550 yrkande 1,

5. beträffande *länsstyrelsernas resurser för handläggning av jaktvårdsfrågor*

att riksdagen avslår motion 1988/89:Bo310,

6. beträffande *åtgärder för att bevara ett småskaligt jordbruk i Stockholms närhet*

att riksdagen avslår motion 1988/89:Bo306 yrkande 2,

7. beträffande *ytterligare resurser till kulturmiljöenheterna*

att riksdagen avslår motionerna 1988/89:Bo302 och 1988/89:Bo513,

8. beträffande *medel för att bevara odlingslandskapet i Stockholms län*

att riksdagen avslår motion 1988/89:Bo306 yrkande 1 såvitt nu är i fråga,

9. beträffande *länsstyrelsernas befattning med alkoholärenden*

att riksdagen avslår motionerna 1988/89:Bo308 och 1988/89:Bo313,

10. beträffande *ombyggnation av lokalerna vid länsstyrelsen i Gävleborgs län*

att riksdagen avslår motion 1988/89:Bo311,

11. beträffande *anslag*

att riksdagen med bifall till regeringens förslag i proposition 1988/89:100 bilaga 15 och med avslag på motionerna 1988/89:Bo304

yrkande 2, 1988/89:Bo306 yrkande 1, 1988/89:Bo307, 1988/89:Bo309 och 1988/89:Bo317 samtliga motioner såvitt nu är i fråga till *Länsstyrelserna m.m.* för budgetåret 1989/90 anvisar ett förslagsanslag på 1 248 156 000 kr.

1988/89:BoU8

Stockholm den 23 mars 1989

På bostadsutskottets vägnar

Agne Hansson

Närvarande: Agne Hansson (c), Oskar Lindkvist (s), Magnus Persson (s), Lennart Nilsson (s), Erling Bager (fp), Bertil Danielsson (m), Nils Nordh (s), Rune Evensson (s), Gunnar Nilsson (s), Jan Sandberg (m), Rune Thorén (c), Jan Strömdahl (vpk), Britta Sundin (s), Birgitta Rydle (m), Siw Persson (fp) och Krister Skånberg (mp).

Reservationer

1. Redovisningen i budgetpropositionen av personalförstärkningarna på länsstyrelserna (mom. 1)

Agne Hansson (c), Bertil Danielsson (m), Jan Sandberg (m), Rune Thorén (c), Birgitta Rydle (m) och Krister Skånberg (mp) anser

dels att den del av utskottets yttrande som på s. 4 börjar med "Det är" och slutar med "det anförda" bort ha följande lydelse:

Som påtalas i motion Bo315 (c) är det naturligtvis fullt rimligt att hävda att regeringen skall redovisa hur den avser fördela resursförstärkningarna på de olika länsstyrelserna i vart fall när det gäller så stora resurstillskott som de nu aktuella. Genom regeringens underlåtenhet har det sålunda inte funnits möjligheter för den politiska oppositionen att under den allmänna motionstiden granska förslag till hur tillskottet till den regionala miljövårdsorganisationen enligt regeringens mening borde byggas ut.

Att regeringen på detta sätt undanhåller beslutsunderlag har tyvärr blivit allt vanligare. Ett enhälligt bostadsutskott har tidigare och så sent som hösten 1986 vid behandling av en proposition om bostadspolitiken (BoU 1986/87:7 s. 32-33) haft anledning att erinra regeringen om vikten av vissa i och för sig icke tvingande regler i riksdagsordningen när det gäller den information som anslagspropositioner bör innehålla.

Såvitt rör den nu aktuella motionen finns enligt utskottets mening grundad anledning för riksdagen att med anledning av motionen som sin mening ge regeringen till känna att regeringen i fortsättningen redovisar hur olika resurstillskott föreslås tillföras de olika länsstyrelserna.

dels att moment 1 i utskottets hemställan bort ha följande lydelse:

1. beträffande *redovisningen i budgetpropositionen av personalförstärkningarna på länsstyrelserna* att riksdagen med anledning av motion 1988/89:Bo315 som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anför,

2. Ändring av länsstyrelseinstruktionen m.m. (mom. 2)

1988/89:BoU8

Erling Bager och Siw Persson (båda fp) anser

dels att den del av utskottets yttrande som på s. 5 börjar med "Motsvarande motionsyrkande" och slutar med "Bo301 yrkande 1" bort ha följande lydelse:

Riksdagen har förelagts förslag om ökade resurser på länsstyrelsernas miljövårdsenheter. Detta förslag är dock att se som ett minimitillskott. Denna fråga diskuterar utskottet nedan. Emellertid vill utskottet med anledning av folkpartiets partimotion Bo301 yrkande 1 understryka vikten av att länsstyrelsernas instruktion och arbetsordningar ändras så att miljövårdsenheterna ges de formella befogenheter som krävs så att de på ett tillfredsställande sätt skall kunna fullgöra sina uppgifter och mera kraftfullt företräda miljövårdens intressen.

Vad nu anförts bör riksdagen med anledning av folkpartiets partimotion som sin mening ge regeringen till känna.

dels att moment 2 i utskottets hemställan bort ha följande lydelse:

2. beträffande *ändring av länsstyrelseinstruktionen m.m.* att riksdagen med anledning av motion 1988/89:Bo301 yrkande 1 som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anfört,

3. Förstärkningar av länsstyrelsernas resurser för bl.a. prövning och tillsyn enligt miljöskyddslagen (mom. 3)

Erling Bager och Siw Persson (båda fp) anser

dels att den del av utskottets yttrande som på s. 5 börjar med "Jordbruksutskottet anför" och på s. 6 slutar med "budgetåret 1989/90" bort ha följande lydelse:

De av regeringen föreslagna resurstillskotten till länsstyrelsernas miljövårdsenheter gäller nästan uteslutande den s.k. blå naturvården. Som förordas i folkpartiets partimotion Bo304 yrkande 2 är det emellertid också angeläget att den del av enheterna som rör den s.k. gröna naturvården förstärks. I folkpartiets partimotion Bo309 följs detta yrkande upp. I denna motion föreslås att länsstyrelseanslaget räknas upp med 20 milj. kr. för nästa budgetår utöver vad regeringen föreslagit för detta ändamål. De nu diskuterade motionsförslagen är enligt utskottets mening välmotiverade. De bör genomföras. Riksdagen bör med anledning av motionerna såvitt nu är i fråga som sin mening ge regeringen till känna vad utskottet anför. Anslagsfrågan behandlar utskottet nedan.

Vad i centerpartiets partimotion Bo307 och i motion Bo317 (mp) föreslagits blir delvis tillgodosett vid ett riksdagens bifall till folkpartiets partimotioner.

dels att moment 3 i utskottets hemställan bort ha följande lydelse:

3. beträffande *förstärkningar av länsstyrelsernas resurser för bl.a. prövning och tillsyn enligt miljöskyddslagen* att riksdagen med bifall till motionerna 1988/89:Bo304 yrkande 2 och 1988/89:Bo309 samt med anledning av motionerna 1988/89:Bo307 och 1988/89:Bo317 samtliga motioner såvitt nu är i fråga som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anfört,

4. Förstärkningar av länsstyrelsernas resurser för bl. a. prövning och tillsyn enligt miljöskyddslagen (mom. 3)

1988/89:BoU8

Agne Hansson och Rune Thorén (båda c) anser

dels att den del av utskottets yttrande som på s. 5 börjar med "Jordbruksutskottet anför" och på s. 6 slutar med "budgetåret 1989/90" bort ha följande lydelse:

Som anføres i centerpartiets partimotion Bo307 har såväl länsstyrelsernas naturvårdsenheter som kommunernas miljö- och hälsoskyddsförvaltningar brist på resurser. Regeringens förslag om förstärkning av organisationen för tillsyn enligt miljöskyddslagen är otillräckligt. Även naturvårdsdelen av länsstyrelsernas miljövårdsenheter har länge haft oförändrade eller krympande resurser. Enligt utskottets mening bör riksdagen bifalla motionens förslag om ytterligare medel – 14,2 milj. kr. – till länsstyrelsernas tillsyn enligt miljöskyddslagen m.m.

Genom vad nu föreslagits tillstyrks delvis vad i folkpartiets partimotioner Bo304 yrkande 2 och Bo309 förordats samt motion Bo317 (mp).

Genom ett bifall till utskottets förslag kommer goda möjligheter finnas att beakta även de önskemål rörande länsstyrelserna i Älvsborgs, Gävleborgs och Malmöhus län som framförs i vissa motioner (c).

Utskottet föreslår att riksdagen med bifall till centerpartiets partimotion Bo307 samt med anledning av folkpartiets partimotioner Bo304 yrkande 2 och Bo309 samt motion Bo317 (mp) samtliga motioner såvitt nu är i fråga som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anför.

dels att moment 3 i utskottets hemställan bort ha följande lydelse:

3. *beträffande förstärkningar av länsstyrelsernas resurser för bl. a. prövning och tillsyn enligt miljöskyddslagen*

att riksdagen med bifall till motion 1988/89:Bo307 samt med anledning av motionerna 1988/89:Bo304 yrkande 2, 1988/89:Bo309 och 1988/89:Bo317 samtliga motioner såvitt nu är i fråga som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anför,

5. Förstärkningar av länsstyrelsernas resurser för bl. a. prövning och tillsyn enligt miljöskyddslagen (mom. 3)

Krister Skånberg (mp) anser

dels att den del av utskottets yttrande som på s. 5 börjar med "Jordbruksutskottet anför" och på s. 6 slutar med "budgetåret 1989/90" bort ha följande lydelse:

Som anføres i motion Bo317 behöver länsstyrelsernas naturvårdsenheter utökas kraftigt. 50 milj. kr. utöver regeringens förslag bör tillföras enheterna för nästa budgetår varav 20 milj. kr. skall öronmärkas för den gröna naturvården. Detta bör ges regeringen till känna.

Genom vad nu förordats har förslagen i folkpartiets partimotioner Bo304 yrkande 2 och Bo309 och i centerpartiets partimotion Bo307 delvis tillgodosetts.

dels att moment 3 i utskottets hemställan bort ha följande lydelse:

3. *beträffande förstärkningar av länsstyrelsernas resurser för bl.a. prövning och tillsyn enligt miljöskyddslagen*
att riksdagen med bifall till motion 1988/89:Bo317 och med anledning av motionerna 1988/89:Bo304 yrkande 2, 1988/89:Bo307 och 1988/89:Bo309 samtliga motioner såvitt nu är i fråga som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anfört,

6. Åtgärder för att bevara ett småskaligt jordbruk i Stockholms närhet (mom. 6)

Jan Strömdahl (vpk) och Krister Skånberg (mp) anser

dels att den del av utskottets yttrande som på s. 7 börjar med "Beträffande denna" och på s. 8 slutar med "yrkande 2 avstyrks" bort ha följande lydelse:

Som framhålls i motion Bo306 (vpk) behövs åtgärder för att bevara ett levande jordbruk i Stockholms närhet. Det odlade landskapet i Stockholms län hotas bl.a. av planer på en omfattande utbyggnad av golfbanor. Över huvud taget är efterfrågan på mark för andra ändamål än jordbruk mycket stor i närheten av tätorterna. Därför bör en snabb kartläggning göras av de odlade och betade markerna nära Stockholm. Bostadsutskottet finner den uppfattning som förs fram i motionen välmotiverad. Utskottet föreslår att riksdagen med anledning av motionen som sin mening ger regeringen till känna vad nu anförts om att länsstyrelsen ges i uppdrag att utarbeta förslag till åtgärder för att bevara småskaligt jordbruk i Stockholms närhet.

dels att moment 6 i utskottets hemställan bort ha följande lydelse:

6. *beträffande åtgärder för att bevara ett småskaligt jordbruk i Stockholms närhet*
att riksdagen med anledning av motion 1988/89:Bo306 yrkande 2 som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anfört,

7. Ytterligare resurser till kulturmiljöenheterna (mom. 7)

Erling Bager och Siw Persson (båda fp) anser

dels att den del av utskottets yttrande som på s. 8 börjar med "Kulturutskottet, som" och slutar med "Regeringsförslaget tillstyrks" bort ha följande lydelse:

Liksom kulturutskottet tillstyrker bostadsutskottet regeringens förslag att medel beräknas för tjänster för biträdande länsantikvarier i Södermanlands, Gotlands och Västerbottens län. I enlighet med vad som föreslås i motion Bo513 (fp) bör emellertid medel beräknas även för inrättande av sådana tjänster i de tre övriga län som prioriterats av riksantikvarieämbetet, nämligen Kalmar, Älvsborgs och Norrbottens.

Det är också i enlighet med vad som anförs i nämnda motion viktigt att det görs en planering för den fortsatta utbyggnaden av länsstyrelsernas kulturmiljöenheter.

I enlighet med det anförda tillstyrker utskottet motion Bo513 (fp). Utskottets ställningstagande innebär att motion Bo302 (c) i viss mån tillgodoses.

Vad nu anförts med anledning av motionerna bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna. 1988/89:BoU8

dels att moment 7 i utskottets hemställan bort ha följande lydelse:

7. beträffande *ytterligare resurser till kulturmiljöenheterna* att riksdagen med anledning av motionerna 1988/89:Bo302 och 1988/89:Bo513 som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anför.

8. Ytterligare resurser till kulturmiljöenheterna (mom. 7)

Agne Hansson och Rune Thorén (båda c) anser

dels att den del av utskottets yttrande som på s. 8 börjar med "Kulturutskottet, som" och slutar med "Regeringsförslaget tillstyrks" bort ha följande lydelse:

Det är angeläget att planer för den fortsatta utbyggnaden av länsstyrelsernas kulturmiljöer görs upp. Det bör erinras om vad i den sistnämnda motionen anförts om behovet av en tjänst som biträdande länsantikvarie i Västmanlands län. Vad i motionerna föreslagits om resursförstärkningar m.m. vid kulturmiljöenheterna bör riksdagen med anledning av motionerna Bo513 (fp) yrkande 2 och Bo302 (c) som sin mening ge regeringen till känna.

dels att moment 7 i utskottets hemställan bort ha följande lydelse:

7. beträffande *ytterligare resurser till kulturmiljöenheterna* att riksdagen med anledning av motionerna 1988/89:Bo302 och 1988/89:Bo513 som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anför.

9. Medel för att bevara odlingslandskapet i Stockholms län (mom. 8)

Jan Strömdahl (vpk) och Krister Skånberg (mp) anser

dels att den del av utskottets yttrande som på s. 9 börjar med "Kulturutskottet erinrar" och slutar med "annat ställningstagande" bort ha följande lydelse:

Utskottet delar motionärernas uppfattning att länsstyrelsen i Stockholms län bör få särskilda medel för bevarande av odlingslandskapet i länet. Utskottet tillstyrker därför förslaget i motion Bo306 (vpk) yrkande 1 att 300 000 kr. skall anvisas för ändamålet. Anslagsfrågan behandlas nedan.

dels att moment 8 i utskottets hemställan bort ha följande lydelse:

8. beträffande *medel för att bevara odlingslandskapet i Stockholms län* att riksdagen med anledning av motion 1988/89:Bo306 yrkande 1 såvitt nu är i fråga som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anför.

10. Länsstyrelsernas befattning med alkoholärenden (mom. 9)

1988/89:BoU8

Agne Hansson och Rune Thorén (båda c) anser

dels att den del av utskottets yttrande som på s. 10 börjar med "Enligt socialutskottets" och slutar med "med alkoholärenden" bort ha följande lydelse:

Minskningen av länsstyrelsernas resurser för handläggning av alkoholärenden har medfört att erforderlig kontroll av utskänkningstillstånd inte kan ske. Denna utveckling kan knappast förenas med ett effektivt genomförande av den av riksdagen antagna alkoholpolitiken. Det är därför angeläget att länsstyrelsernas resurser disponeras så att riksdagens beslut kan fullföljas. Utskottet tillstyrker således de nu aktuella motionerna (s) och (c).

dels att moment 9 i utskottets hemställan bort ha följande lydelse:

9. beträffande *länsstyrelsernas befattning med alkoholärenden* att riksdagen med anledning av motionerna 1988/89:Bo308 och 1988/89:Bo313 som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anfört,

11. Anslag (mom. 11)

Under förutsättning av bifall till reservation 3

Erling Bager och Siw Persson (båda fp) anser

dels att den del av utskottets yttrande som på s. 11 börjar med "Bostadsutskottet tillstyrker" och slutar med "i fråga avstyrks" bort ha följande lydelse:

Utskottet har ovan tillstyrkt folkpartiets partimotion Bo309 om ytterligare 20 milj. kr. till länsstyrelserna för nästa budgetår. Därmed har också delvis tillgodosetts vad i folkpartiets partimotion Bo304 yrkande 2, i centerpartiets partimotion Bo307 och i motion Bo317 (mp) föreslagits om ytterligare medel bl.a. till den s.k. gröna naturvården. Förslaget i motion Bo306 (vpk) yrkande 1 om ytterligare 300 000 kr. till länsstyrelsen i Stockholms län avstyrks.

dels att moment 11 i utskottets hemställan bort ha följande lydelse:

11. beträffande *anslag* att riksdagen med bifall till motion 1988/89:Bo309, med anledning av regeringens förslag i proposition 1988/89:100 bilaga 15 och motionerna 1988/89:Bo304 yrkande 2, 1988/89:Bo307 och 1988/89:Bo317 samt med avslag på motion 1988/89:Bo306 yrkande 1 samtliga motioner såvitt nu är i fråga till *Länsstyrelserna m.m.* för budgetåret 1989/90 anvisar ett förslagsanslag på 1 268 156 000 kr.

12. Anslag (mom. 11)

Under förutsättning av bifall till reservation 4

Agne Hansson och Rune Thorén (båda c) anser

dels att den del av utskottets yttrande som på s. 11 börjar med "Bostadsutskottet tillstyrker" och slutar med "i fråga avstyrks" bort ha följande lydelse:

Utskottet har ovan tillstyrkt centerpartiets partimotion Bo307 om ytterligare 14,2 milj. kr. till länsstyrelsernas miljövårdsenheter. Därmed tillgodoses till viss del förslagen i folkpartiets partimotioner Bo304 yrkande 2 och Bo309 samt i motion Bo317 (mp). Förslaget i motion Bo306 (vpk) yrkande 1 om ytterligare medel till länsstyrelsen i Stockholms län avstyrks.

dels att moment 11 i utskottets hemställan bort ha följande lydelse:

1. beträffande *anslag*

att riksdagen med bifall till motion 1988/89:Bo307, med anledning av regeringens förslag i proposition 1988/89:100 bilaga 15 och motionerna 1988/89:Bo304 yrkande 2, 1988/89:Bo309 och 1988/89:Bo317 samt med avslag på motion 1988/89:Bo306 yrkande 1 samtliga motioner såvitt nu är i fråga till *Länsstyrelserna m.m.* för budgetåret 1989/90 anvisar ett förslagsanslag på 1 262 356 000 kr.

13. Anslag (mom. 11)

Under förutsättning av bifall till reservation 9

Jan Strömdahl (vpk) anser

dels att den del av utskottets yttrande som på s. 11 börjar med "Bostadsutskottet tillstyrker" och slutar med "i fråga avstyrks" bort ha följande lydelse:

Utskottet har ovan tillstyrkt motion Bo306 (vpk) yrkande 1 om att 300 000 kr. utöver regeringens förslag bör anslås till länsstyrelsen i Stockholms län för åtgärder som innebär att odlingslandskapet bevaras. Övriga motioner i vilka yrkas att medel för nästa budgetår anvisas utöver regeringens förslag avstyrks av utskottet.

Anslaget till länsstyrelserna för nästa budgetår bör föras upp med 1 248 456 000 kr.

dels att moment 11 i utskottets hemställan bort ha följande lydelse:

11. beträffande *anslag*

att riksdagen med bifall till motion 1988/89:Bo306 yrkande 1 och med anledning av regeringens förslag i proposition 1988/89:100 bilaga 15 samt med avslag på motionerna 1988/89:Bo304 yrkande 2, 1988/89:Bo307, 1988/89:Bo309 och 1988/89:Bo317 samtliga motioner såvitt nu är i fråga till *Länsstyrelserna m.m.* för budgetåret 1989/90 anvisar ett förslagsanslag på 1 248 456 000 kr.

14. Anslag (mom. 11)

Under förutsättning av bifall till reservationerna 5 och 9

Krister Skånberg (mp) anser

dels att den del av utskottets yttrande som på s. 11 börjar med "Bostadsutskottet tillstyrker" och slutar med "i fråga avstyrks" bort ha följande lydelse:

Utskottet har ovan tillstyrkt motion Bo317 (mp) om att 50 milj. kr. utöver regeringens förslag för nästa budgetår bör tillföras länsstyrelsernas natur-

vårdsenheter. Därmed tillgodoses också förslagen i folkpartiets partimotioner Bo304 yrkande 2 och Bo309 samt i centerpartiets partimotion Bo307.

1988/89BoU8

Utskottet har också tillstyrkt motion Bo306 yrkande 1 om att 300 000 kr. bör anvisas till länsstyrelsen för bevarande av odlingslandskapet i Stockholms län.

Totalt bör alltså länsstyrelseanslaget öka med 50,3 milj. kr. utöver regeringens förslag.

dels att moment 11 i utskottets hemställan bort ha följande lydelse:

11. beträffande *anslag*

att riksdagen med bifall till motionerna 1988/89:Bo306 yrkande 1 och 1988/89:Bo317 samt med anledning av regeringens förslag i proposition 1988/89:100 bilaga 15 och motionerna 1988/89:Bo304 yrkande 2, 1988/89:Bo307 och 1988/89:Bo309 samtliga motioner såvitt nu är i fråga till *Länsstyrelserna m.m.* för budgetåret 1989/90 anvisar ett förslagsanslag på 1 298 456 000 kr.

1988/89:SoU3y

Alkoholärenden vid länsstyrelserna

Till bostadsutskottet

Bostadsutskottet har berett socialutskottet tillfälle att yttra sig över vad i budgetpropositionen (prop. 1988/89:100 bil. 15 s. 72-119) föreslagits beträffande länsstyrelsernas befattning med frågor om alkoholärenden m.m. samt motion 1988/89:Bo308 av Olof Johansson m.fl. (c) och motion 1988/89:Bo313 av Göran Magnusson m.fl. (s).

Utskottet

I motion Bo308 (c) yrkas att länsstyrelsernas resurser disponeras så att de alkoholpolitiska uppgifterna kan fullgöras. I motion Bo313 (s) begärs ett tillkännagivande av personalbehovet på länsstyrelserna för tillsyn och rådgivning i anslutning till serveringstillstånden.

Motionärerna framhåller att resurserna för tillståndsprövning och tillsyn av alkoholservering på restauranger är otillräckliga. Detta leder, enligt motionärerna, till att intentionerna bakom 1977 års alkoholpolitiska riksdagsbeslut inte kan tillgodoses såvitt gäller övervakningen av tillämpningen av alkohollagstiftningen.

Enligt lagen (1977:293) om handel med drycker (LHD) lämnas tillstånd för handel med öl och servering av alkoholdrycker av länsstyrelsen. Styrelsen har också ett tillsynsansvar enligt lagen.

I samband med att tillstånd lämnas kan länsstyrelsen ge föreskrifter. Länsstyrelsen kan också i efterhand lämna föreskrifter. Även andra åtgärder kan vidtas, som varning eller återkallelse av tillståndet. Socialstyrelsen utövar den centrala tillsynen över efterlevnaden av lagstiftningen.

I propositionen 1976/77:108 som låg till grund för 1977 års alkoholpolitiska beslut underströk det föredragande statsrådet att övervakningen av handeln med alkoholdrycker bör ha en offensiv inriktning med särskild tonvikt på förebyggande insatser och skärpt lagtillämpning. Alkoholhandläggarens arbetsuppgifter beskrevs i propositionen (s.39) på följande sätt.

Tjänstemannen skall vara länsstyrelsens expert på ärenden om försäljning av drycker. Tyngdpunkten i hans arbete bör ligga på rådgivande och förebyggande verksamhet. Genom rådgivande verksamhet och en smidig handläggning av ärendena bör det kunna undvikas att administrativa tvångsmedel kommer till annat än begränsad användning.

Tjänstemannen skall verka för att servering av och detaljhandeln med

alkoholdrycker inom länet bedrivs i enlighet med gällande bestämmelser och föreskrifter samt att nykterhet, trevnad och ordning upprätthålls på försäljningsställena. Han bör i första hand lita till individuell information till rättighetshavare, försäljningsföreståndare samt restaurang- och butikspersonal. När missförhållanden ådagaläggs bör han söka åstadkomma rättelse i första hand på frivillig väg genom överläggningar med tillståndsinnehavaren. För att dessa uppgifter skall kunna fullgöras krävs ett gott samarbete med polis- och socialmyndigheter samt andra myndigheter, institutioner och organisationer som är engagerade i alkohol- och nykterhetsvårdsfrågor i länet. Tjänstemannen bör delta i regionala konferenser och kurser som berör nykterhets- och alkoholfrågor. Det är särskilt viktigt att tjänstemannen har ett fortlöpande samarbete med de sociala centralnämnderna i de olika kommunerna.

I propositionen förordades en utökning av antalet alkoholhandläggartjänster hos länsstyrelsen från 27,5 till 45.

I proposition 1979/80:1 om socialtjänsten förutsattes att alkoholfrågor skulle handläggas vid den sociala enheten (funktionen), då ett av syftena bakom 1977 års beslut var att mer systematiskt koppla de alkoholpolitiska insatserna till andra åtgärder för att förebygga missbruk (jfr prop. 1979/80:6, SoU 45).

Sedan reglerna om återkallelse av tillstånd ändrades 1982 så att även ekonomisk misskötsamhet blev en grund för ingripande har ökad vikt lagts vid länsstyrelsens kontroll av uppgifter från olika myndigheter, främst i frågor av ekonomisk art. Vid länsstyrelserna finns för närvarande ca 35 alkoholhandläggare. Vid flertalet länsstyrelser finns alkoholhandläggarna organisatoriskt inom den sociala funktionen.

Riksrevisionsverket (RRV) redovisade 1984 en översiktlig kartläggning av reglerna för servering av alkoholdrycker. Verket föreslog att tillståndsplikten skulle slopas delvis och att tillståndsprövningen skulle förenklas.

Alkoholhandelsutredningen framhöll i sitt betänkande (SOU 1985:15) handeln med drycker att det står klart att servering av åtminstone de starkaste alkoholdryckerna, dvs. spritdrycker, vin och starköl, även i fortsättningen bör vara underkastad en tillståndsplikt. Utredningen redovisade emellertid vissa förenklingar som skulle kunna vidtas utan att grunderna för 1977 års alkoholpolitiska beslut rubbas. Utredningen ansåg att länsstyrelserna liksom idag skall ha hand om tillståndsprövningen enligt LHD.

Regeringen gav år 1986 f.d. landshövdingen Osborne Bartley i uppdrag att se över länsstyrelsens sociala funktion; dess arbetssätt, arbetsformer och organisatoriska tillhörighet. Utredningen har nyligen redovisat uppdraget i promemorian Länsstyrelsernas sociala funktioner (Ds 1989:9). I promemorian understryks behovet av en resursförstärkning till de sociala enheterna. När det gäller alkoholärendena ifrågasätts bl.a. om inte all tillståndsgivning borde kunna ske hos kommunen. Promemorian skall nu, tillsammans med betänkandet (SOU 1989:5) Samordnad länsförvaltning, remissbehandlas.

I rapporten från socialdepartementets översyn av socialstyrelsens uppgifter och inriktning; Socialstyrelsen i förändring (Ds 1988:74) tas frågan om resurserna till de sociala funktionerna upp (s. 116 f.). Det anges därvid att ett ställningstagande i resursfrågan bör anstå i avvaktan på nyssnämnda översyn av de sociala funktionerna.

En motion, snarlik de nu aktuella, behandlades av skatteutskottet resp. bostadsutskottet våren 1988.

I yttrande till bostadsutskottet konstaterade skatteutskottet (SkU 1987/88:4y) bl.a. att frågan om serveringstillstånd utgör ett växande problem med hänsyn till den stora ungdomliga publik som numera besöker restauranger och andra serveringsställen. Skatteutskottet hänvisade till att möjligheterna att förbättra tillsynen skulle tas upp vid översynen av de sociala funktionerna och att frågan uppmärksammas inom socialstyrelsen. Utskottet tillade att man kan utgå från att den angivna utvecklingen för restaurangerna och förhållandena inom branschen kommer att tas upp av regeringen i samband med det fortlöpande arbete som pågår angående de alkoholpolitiska frågorna. Någon särskild åtgärd från riksdagens sida ansågs därför inte erforderlig.

Bostadsutskottet instämde i skatteutskottets bedömning (BoU 1987/88:18 s. 9).

Utskottet gör följande överväganden.

För att förebygga och avhjälpa missförhållanden i samband med servering av alkoholdrycker krävs en övervakning från samhällets sida som är både smidig och verkningsfull. Tillståndsprövningen och tillsynen måste ges de resurser som behövs för att fullfölja samhällets alkoholpolitik.

Översynen av länsstyrelsernas sociala enheter/funktioner som handhar den regionala övervakningen av alkohollagstiftningens efterlevnad har nyligen avslutats. Rapporten från översynen skall remissbehandlas. De sociala enheternas/funktionernas arbetsuppgifter kan även komma att beröras av ställningstagandena beträffande socialstyrelsens framtida organisation. En proposition i sistnämnda fråga kommer enligt uppgift att överlämnas inom kort.

Enligt utskottets mening bör den vidare beredningen inom regeringskansliet av de organisatoriska frågorna rörande länsstyrelsernas sociala enheter/funktioner avvaktas innan något initiativ från riksdagens sida övervägs. Utskottet avstyrker därför de aktuella motionerna.

Stockholm den 21 februari 1989

På socialutskottets vägnar

Daniel Tarschys

Närvarande: Daniel Tarschys (fp), Bo Holmberg (s), Anita Persson (s), Sten Svensson (m), Ulla Tillander (c), Per Stenmarck (m), Johnny Ahlqvist (s), Rinaldo Karlsson (s), Ingegerd Anderlund (s), Ingrid Hemmingsson (m), Ingrid Ronne-Björkqvist (fp), Rosa Östh (c), Anita Stenberg (mp), Jan Andersson (s), Sinikka Bohlin (s), Maj-Inger Klingvall (s) och Rolf L Nilson (vpk).

Avvikande mening

1988/89:BoU8

Bilaga 1

Ulla Tillander och Rosa Östh (båda c) anser att de sista styckena av utskottets yttrande som börjar med "Översynen av" och slutar med "aktuella motionerna" bort ha följande lydelse:

Minskningen av länsstyrelsernas resurser för handläggning av alkoholärenden har medfört att erforderlig kontroll av utskänkningstillstånd inte kan ske. Denna utveckling kan knappast förenas med ett effektivt genomförande av den av riksdagen antagna alkoholpolitiken. Det är därför angeläget att länsstyrelsernas resurser disponeras så att riksdagens beslut kan fullföljas. Utskottet tillstyrker således de här aktuella motionerna.

Kulturutskottets yttrande

1988/89:BoU8

Bilaga 2

1988/89:KrU3y

Länsstyrelsernas resurser för kulturmiljövård

Till bostadsutskottet

Bostadsutskottet har den 31 januari 1989 beslutat bereda kulturutskottet tillfälle att yttra sig över vad i budgetpropositionen (prop. 1988/89:100 bilaga 15 s. 72–119) föreslagits beträffande länsstyrelsernas befattning med frågor om kulturminnesvården jämte motionerna 1988/89:Bo302, 1988/89:Bo306 yrkande 1 och 1988/89:Bo513.

Utskottet

I budgetpropositionen föreslås att medel beräknas för en förstärkning av länsstyrelsernas kulturmiljöresurser, nämligen för inrättande av ytterligare tre biträdande länsantikvarietjänster. Enligt propositionen bör medlen tillföras länsstyrelserna i Södermanlands, Gotlands och Västerbottens län.

Riksantikvarieämbetet har framhållit angelägenheten av att tjänster för biträdande länsantikvarier inrättas i samtliga län, där sådana saknas. Myndigheten har också gjort en prioritering, som innebär att – utöver de ovan angivna länen – Kalmar, Älvsborgs och Norrbottens län bedöms vara i störst behov av tjänster för biträdande länsantikvarier.

I motion Bo513 (fp) yrkas att tjänster för biträdande länsantikvarier skall inrättas även i de nämnda tre länen. Vidare yrkas i motionen att riksdagen skall begära att planen upprättas för förstärkning av länsstyrelsernas kulturmiljöenheter över hela landet. Ett närliggande yrkande framställs i motion Bo302 (c). Yrkandet innebär att det nästa budgetår skall inrättas en tjänst som biträdande länsantikvarie i Västmanlands län och att riksdagen bör understryka vikten av en snabb fortsatt utbyggnad av tjänster vid länsstyrelserna inom kulturminnesområdet.

Utskottet tillstyrker regeringens förslag att medel beräknas för tjänster för biträdande länsantikvarier i Södermanlands, Gotlands och Västerbottens län. Det är också – i överensstämmelse med vad som anförts av riksantikvarieämbetet och i motionerna – av vikt att en fortsatt utbyggnad av antalet sådana tjänster i övrigt kommer till stånd. Utskottet kan dock inte förorda en utbyggnad redan för nästa budgetår som går utöver den av regeringen föreslagna. Vid denna bedömning beaktar utskottet att, som framgår av propositionen (s. 78), föredragande statsrådet föreslår att medel avsätts för insatser på områden där arbetsbelastningen ökat särskilt starkt eller som av andra skäl varit eftersatta, något som gäller bl.a. kulturmiljöområdet.

Utskottet anser sig kunna utgå från att den fortsatta utbyggnaden av länsstyrelsernas kulturmiljöenheter kommer att ske med utgångspunkt i de prioriteringar som görs i första hand av riksantikvarieämbetet. Utbyggnaden är beroende av vilka resurser som kan avsättas för sektorn, och utskottet kan inte finna att det är motiverat att begära särskilda planer för utbyggnaden.

I enlighet med det anförda avstyrker utskottet motionsyrkandena och tillstyrker propositionen i aktuell del.

I motion Bo306 (vpk) föreslås att riksdagen till länsstyrelsen i Stockholms län skall anvisa 300 000 kr. för nästa budgetår för bevarande av odlingslandskapet i länet (yrkande 1).

Med anledning av yrkandet vill utskottet erinra om att utskottet vid behandlingen av proposition 1987/88:104 om kulturmiljövård utförligt uppehöll sig vid frågan om bevarande av odlingslandskapet eller – med en annan beteckning – kulturlandskapet (KrU 1987/88:21 s. 26–28 och s. 34). Utskottet hänvisar till vad som anfördes i sammanhanget. Bl.a. framhölls att ansvaret för kulturlandskapets vård i första hand måste ligga på jord- och skogsbruksnäringarna. Efter förslag i propositionen beräknades särskilda medel, 4 milj. kr., till riksantikvarieämbetet. Detta innebar att det för första gången anvisades särskilda medel för vård och säkerställande av kulturlandskapets värden utöver naturvårdsanslagen. För nästa budgetår beräknas en uppräknings med 4 % av den anslagspost inom vilken ifrågasvarande medel beräknats (prop. 1988/89:100, bil. 10 s. 387). Utskottet kommer att behandla medelsberäkningen till nämnda anslagspost och till övriga kulturmiljöändamål senare under våren. Det kan dock redan i detta sammanhang framhållas att skäl saknas för riksdagen att dela upp medlen för insatser för vård av odlingslandskapet mellan de olika länen. Bedömningen av var de resurser som kan ställas till förfogande gör störst nytta bör i första hand ankomma på riksantikvarieämbetet i samråd med naturvårdssektorn.

Med hänvisning till det anförda avstyrker utskottet motion Bo306 yrkande 1.

Stockholm den 23 februari 1989

På kulturutskottets vägnar

Ingrid Sundberg

Närvarande: Ingrid Sundberg (m), Åke Gustavsson (s), Maja Bäckström (s), Berit Oscarsson (s), Jan-Erik Wikström (fp), Jan Hyttring (c), Anders Nilsson (s), Sylvia Pettersson (s), Erkki Tammenoksa (s), Leo Persson (s), Lars Ahlström (m), Margareta Fogelberg (fp), Stina Gustavsson (c), Alexander Chrisopoulos (vpk), Kaj Nilsson (mp), Ingegerd Sahlström (s) och Göran Åstrand (m).

Avvikande meningar

1988/89:BoU8

Bilaga 2

1. Jan Hyttring och Stina Gustavsson (båda c) anser att den del av utskottets yttrande som på s. 25 börjar med "Utskottet anser" och slutar med "aktuell del" bort ha följande lydelse:

Det är angeläget att planer för den fortsatta utbyggnaden av länsstyrelsernas kulturmiljöer görs upp. Detta bör riksdagen med bifall till motion Bo513 (fp) yrkande 2 och med anledning av motion Bo302 (c) som sin mening ge regeringen till känna. I övrigt bör motionsyrkandena avstyrkas och propositionen tillstyrkas i aktuell del.

2. Jan-Erik Wikström och Margareta Fogelberg (båda fp) anser att den del av utskottets yttrande som på s. 1 börjar med "Utskottet tillstyrker" och slutar med "aktuell del" bort ha följande lydelse:

Utskottet tillstyrker regeringens förslag att medel beräknas för tjänster för biträdande länsantikvarier i Södermanlands, Gotlands och Västerbottens län. I enlighet med vad som föreslås i motion Bo513 (fp) bör emellertid medel beräknas även för inrättande av sådana tjänster i de tre övriga län som prioriterats av riksantikvarieämbetet, nämligen Kalmar, Älvsborgs och Norrbottens.

Det är också i enlighet med vad som anförs i nämnda motion viktigt att det görs en planering för den fortsatta utbyggnaden av länsstyrelsernas kulturmiljöenheter.

I enlighet med det anförda tillstyrker utskottet motion Bo513 (fp). Utskottets ställningstagande innebär att motion Bo302 (c) i viss mån tillgodoses.

3. Alexander Chrisopoulos (vpk) anser att den del av utskottets yttrande som på s. 25 börjar med "Med anledning" och slutar med "yrkande 1" bort ha följande lydelse:

Utskottet delar motionärernas uppfattning att länsstyrelsen i Stockholms län bör få särskilda medel för bevarande av odlingslandskapet i länet. Utskottet tillstyrker därför förslaget i motion Bo306 (vpk) yrkande 1 att 300 000 kr. skall anvisas för ändamålet.

Jordbruksutskottets yttrande

1988/89:BoU8
Bilaga 3

1988/89:JoU5y

Resursförstärkningar till länsstyrelserna m.m.

Till bostadsutskottet

Bostadsutskottet har den 31 januari 1989 beslutat bereda jordbruksutskottet tillfälle att avge yttrande över vad i budgetpropositionen (prop. 1988/89:100 bil.15 s. 72 – 119) föreslagits beträffande länsstyrelsernas befattning med miljö- och naturvårdsfrågor jämte motionerna 1988/89:Bo206 yrkande 1, Bo301 yrkande 1, Bo304 yrkande 2, Bo305, Bo306 yrkande 2, Bo307 yrkandena 1 och 2, Bo309, Bo310, Bo312, Bo314, Bo316, Bo317 och Bo550 yrkande 1.

Utskottet

I budgetpropositionen bilaga 15 framläggs förslag om förstärkningar av länsstyrelsernas resurser för bl.a. prövning och tillsyn enligt miljöskyddslagen och arbetet med allmänna naturvårdsfrågor. Förslagen innebär en uppföljning av de insatser rörande den statliga miljövårdsorganisationen som aviserades i propositionen om miljöpolitiken inför 1990-talet (prop. 1987/88:85, JoU1987/88:23). Sammanfattningsvis innebär förslagen att ytterligare närmare 60 milj. kr. tillförs länsstyrelseanslaget. Enligt föredragande departementschefen får länsstyrelserna härigenom bättre förutsättningar att uppfylla de stora förväntningar som departement, myndigheter och medborgare har på dem.

I folkpartiets partimotioner Bo304 och Bo309 anförts att länsstyrelserna bör tilldelas ytterligare resurser främst för att handlägga de s.k. gröna naturvårdsfrågorna. I den sistnämnda motionen framförs ett yrkande om en anslagshöjning med ytterligare 20 milj. kr. utöver regeringens förslag för att förstärka länsstyrelsernas miljövårdsenheter och insatserna för den gröna naturvården.

Enligt centerpartiets partimotion Bo307 bör riksdagen anslå ytterligare 4,2 milj. kr. för länsstyrelsernas tillsyn enligt miljöskyddslagen och ytterligare 10 milj. kr. för arbetet med naturvårdsfrågorna.

I miljöpartiets motion Bo317 yrkas att ytterligare 50 milj. kr. anvisas till länsstyrelserna, varav medel bör "öronmärkas" för att inrätta två nya tjänster vid varje länsstyrelse, avsedda för den s.k. gröna naturvården.

Utskottet erinrar om att regeringens budgetförslag för budgetåret 1989/90 innebär kraftiga resursförstärkningar för de statliga myndigheter som ingår i

miljövårdsorganisationen; utöver länsstyrelserna kommer statens naturvårdsverk, koncessionsnämnden för miljöskydd och kemikalieinspektionen att tilldelas ytterligare medel för sin verksamhet. Även vid miljö- och energidepartementet förstärks resurserna. För närmare uppgifter om dessa förstärkningar hänvisar utskottet till bilaga 16 till budgetpropositionen (miljö- och energidepartementet). Som miljö- och energiministern anför i inledningskapitlet till bilaga 16 är en effektiv miljövårdsorganisation och lagstiftning en avgörande faktor för fortsatt framgångsrika insatser på miljövårdsområdet. De förändringar i miljövårdsorganisationen som aviserades i den miljöpolitiska propositionen genomförs nu. Vidare har samtliga länsstyrelser fått i uppdrag att senast den 1 maj 1989 till statens naturvårdsverk redovisa regionala miljövårdsanalyser. Naturvårdsverket skall ställa samman och utvärdera dessa och senast den 15 september 1989 redovisa resultatet till regeringen. En särskild utredare har tillkallats för att se över naturvårdslagen. En översyn av miljölagstiftningen förbereds inom regeringskansliet. Dessa insatser överensstämmer med riksdagens beslut om miljöpolitiken under våren 1988.

Med hänvisning till det anförda tillstyrker utskottet för sin del de av regeringen föreslagna resursförstärkningarna till länsstyrelserna och avstyrker motionerna Bo304 yrkande 2, Bo307, Bo309 och Bo317.

Enligt motion Bo301 yrkande 1 (fp) bör länsstyrelsernas instruktion och arbetsordningar ändras så att miljövårdsenheterna på ett mer kraftfullt sätt kan företräda miljövårdens intressen.

Utskottet kan inte finna att de bestämmelser som reglerar länsstyrelsernas verksamhet utgör något hinder för naturvårdsenheterna att på ett kraftfullt sätt företräda miljövårdens intressen. Tvärtom finns i t.ex. förordningen (1986:1122) med länsstyrelseinstruktion flera bestämmelser som särskilt understryker länsstyrelsens ansvar för bl.a. naturvården och miljöskyddet. Den kortfattade motiveringen i motionen ger heller inte utskottet någon vägledning för en bedömning av vilka författningsändringar som skulle kunna aktualiseras för att tillgodose motionärernas syfte. Utskottet kan således inte biträda motion Bo301 yrkande 1.

Motion Bo310 (s) tar upp frågan om länsstyrelsernas resurser för handläggningen av jaktfrågor. Enligt motionen ökar arbetsbördan med den regionala administrationen av jakten och viltvården. En förstärkning av länsstyrelsernas personal skulle innebära fördelar i fråga om älgstammens utveckling och ge förutsättningar för en minskning av viltskadorna på skogen. Kostnaderna för en sådan förstärkning skulle mer än väl uppvägas av de ekonomiska fördelarna för jägarna, skogsägarna och samhället.

Utskottet behandlade under riksmötet 1986/87 en proposition med förslag om ny jaktlag m.m. I det sammanhanget uttalades bl.a. att det inte fanns skäl att vidta någon mera genomgripande förändring av administrationen på jakt- och viltvårdsområdet. När det gällde administrationen av älgjakten ansåg utskottet emellertid att det fanns skäl att ytterligare överväga frågan om en avgiftsfinansiering av denna. I betänkandet lämnades ett bemyndigande till regeringen att vid behov meddela föreskrifter om sådana avgifter (JoU 1986/87:15).

Vad beträffar problemen med viltskador vill utskottet fästa uppmärksamheten på att en särskild utredning för närvarande ser över hithörande frågor (Jo 1988:02). Vidare bör nämnas att regeringen uppdragit åt naturvårdsverket att i samarbete med statskontoret se över administrationen av älgjakten. Dessa utredningar kommer givetvis att få stor betydelse även för de frågor som tagits upp i motionen. Med hänvisning till det anförda föreslår utskottet att motionen lämnas utan någon vidare åtgärd.

Enligt motion Bo306 yrkande 2 (vpk) behövs åtgärder för att bevara ett levande jordbruk i Stockholms närhet. En snabb kartläggning bör göras av de odlade och betade markerna nära Stockholm. Det odlade landskapet i Stockholms län hotas bl.a. av att efterfrågan på mark för andra ändamål än jordbruk är stor. Som exempel nämns att "landskapet hotas av en makalös golfbaneutbyggnad". Motionen utmynnar i denna del i ett yrkande att länsstyrelsen i Stockholms län får i uppdrag att utarbeta förslag till åtgärder från samhällets sida för att bevara småskaligt jordbruk i Stockholms närhet.

När det gäller möjligheterna att bevara ett livskraftigt jordbruk och en levande landsbygd i Stockholmsregionen vill utskottet framhålla att det kan föreligga vissa svårigheter, churu kanske i andra hänseenden än de som särskilt berörs i motionen. Utskottet vill erinra om att det finns ett flertal lagbestämmelser som är avsedda att hindra att den brukningsvärda jordbruksmarken tas ur produktion. I lagen (1979:425) om skötsel av jordbruksmark stadgas att sådan mark inte får tas ur jordbruksproduktion utan tillstånd. Enligt plan- och bygglagen (1987:10 – PBL) är det i första hand en kommunal angelägenhet att planlägga användningen av mark och vatten. Genom t.ex. detaljplaner kan kommunen med rättslig verkan reglera markanvändning och bebyggelse inom kommunen. Enligt 8 kap. 2 § PBL krävs bygglöv bl.a. för anordnande av golfbanor. I lagen (1987:12) om hushållning med naturresurser anges att jord- och skogsbruk är näringar av nationell betydelse. Brukningsvärd jordbruksmark får tas i anspråk för bebyggelse eller anläggningar endast om det behövs för att tillgodose väsentliga samhällsintressen och detta behov inte kan tillgodoses på ett från allmän synpunkt tillfredsställande sätt genom att annan mark tas i anspråk.

Enligt vad utskottet erfarit vid kontakter med lantbruksnämnden i länet föreligger ett stort efterfrågetryck på jordbruksfastigheter i närheten av tätorterna. Denna efterfrågan har givetvis effekter på prisbildningen men innebär samtidigt att befintliga jordbruksfastigheter bibehålls för både bostads- och jordbruksändamål.

Det anförda innebär att motion Bo306 yrkande 2 inte påkallar någon åtgärd från riksdagens sida.

Övriga motioner innehåller yrkanden om prioritering av specificerade län och regioner vid fördelningen av de nya resurserna eller i annat sammanhang. Utskottet har inte sakligt underlag för att särskilt framhålla något av

dessa län vid medelsfördelningen och avstyrker således motionerna Bo206 yrkande 1, Bo305, Bo312, Bo314, Bo316 och Bo550.

1988/89:BoU8
Bilaga 3

Stockholm den 21 februari 1989

På jordbruksutskottets vägnar

Karl Erik Olsson

Närvarande: Karl Erik Olsson (c), Hans Gustafsson (s), Håkan Strömberg (s), Sven Eric Lorentzon (m), Grethe Lundblad (s), Jan Fransson (s), Margareta Winberg (s), Åke Selberg (s), Ingvar Eriksson (m), Bengt Rosén (fp), Lennart Brunander (c), Annika Åhnberg (vpk), Åsa Domeij (mp), Inge Carlsson (s), Carl G. Nilsson (m), Berndt Ekholm (s) och Anders Castberger (fp).

Avvikande meningar

1. Karl Erik Olsson och Lennart Brunander (c) anför:

Som anförts i motion Bo307 har såväl länsstyrelsernas naturvårdsenheter som kommunernas miljö- och hälsoskyddsförvaltningar brist på resurser. Regeringens förslag om förstärkning av organisationen för tillsyn enligt miljöskyddslagen är otillräckligt. Även naturvårdsdelen av länsstyrelsernas miljö-
vårdsenheter har länge haft oförändrade eller krympande resurser. Enligt vår mening hade utskottet bort tillstyrka motionens förslag om ytterligare medel till länsstyrelsernas tillsyn enligt miljöskyddslagen resp. deras naturvårdsarbete. Härigenom skapas möjligheter att beakta även de önskemål rörande länsstyrelserna i Älvsborgs, Gävleborgs och Malmöhus län som framförs i motionerna Bo316, Bo550 och Bo305.

2. Annika Åhnberg (vpk) anför:

Som framhålls i motion Bo306 behövs åtgärder för att bevara ett levande jordbruk i Stockholms närhet. Det odlade landskapet i Stockholms län hotas bl.a. av planer på en omfattande utbyggnad av golfbanor. Över huvud taget är efterfrågan på mark för andra ändamål än jordbruk mycket stor i närheten av tätorterna. Därför bör en snabb kartläggning göras av de odlade och betade markerna nära Stockholm. Utskottet borde således ha anslutit sig till kravet i motion Bo306 att länsstyrelsen får i uppdrag att utarbeta förslag till åtgärder för att bevara småskaligt jordbruk i Stockholms närhet.

3. Åsa Domeij (mp) anför:

Som anförts i motion Bo317 behöver länsstyrelsernas naturvårdsenheter kraftigt utökade resurser. Jag anser att utskottet hade bort tillstyrka yrkandet om anslagshöjning med 50 milj. kr., varav 20 milj. kr. skall användas för två nya tjänster vid varje naturvårdsenhet för den gröna naturvården.